

Előfiz. díj helyben:
Egész évre . . . 8 frt
Félévre . . . 4 »
Negyedévre . . . 2 »
Vidékre 1 frttal több.

Hirdetési díj:
Egész oldal . . . 20 frt.
Fél oldal . . . 10 »
Negyed oldal . . . 5 »

Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII-ik kör, Virág-utca, 337-ik házszám.

Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétetnek fel.

«Nyiltér» sora 15 k.

Kisebb hirdetéseknel minden szö után 5 kr. és a kincstári illeték számítottatik.

Egyes szám ára 10 kr. — Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkethordónál kapható.

Tessék németül tanulni!

Minden törvényhozási intézkedés meghozza a maga gyümölcsét, legyen az keserű vagy édes, de a termés el nem maradhat.

1889. évben terjesztette országgyűlésünk elé a honvédelmi miniszterium azt a törvényjavaslatot, melynek 25-ik §-a ellen országos mozgalom indult meg, mert legféltettebb kincstünket a magyar nyelvet, nemzetiségünket lett hivatva megtámadni.

Igy fogta fel ezt akkor a hazai közvélemény, mert az országgyűlés többsége elfogadta azt a javaslatot, hogy az egyéves önkéntes ifjuság csak az esetben szabadulhat a katonaságtól az egy év leteltével, ha a tiszti vizsgálatot sikeresen kiállotta, különben köteles még egy újabb esztendővel leszolgálni. Hiába volt a nemzet általános tiltakozása, hiába volt az országgyűlési ellenzék minden erőmegefeszítése, — a javaslat törvényre emeltetett.

Az ifjuság németül nem tudó része két évet tölt ezután a katonaságnál, mert a tiszti vizsgát németül kell letennie, a magyar ajku ifju pedig erre képtelen. Mi természetesebb tehát, mint hogy az előre látó szülők minden lehető megkísérléssel gyermekeik jövője érdekében s taníttatják németül. Csak hogy ez nehéz dolog. Magyar vidéken német szót alig hallani, könyvből pedig egy nyelvet megtanulni szinte képtelenség.

A magyar szülők tehát utra kelnek, viszik gyermekeiket vagy cserébe, vagy külön ellátásra a német ajkuak közé. Épen most a tanév kezdetén egész karavánokat szállítottak a vonatok Szepes megye felé, hol minden város kapott több-kevesebb magyar fiut nevelésbe.

A Szepesbe utazó szülők és diákok között volt debreczeni, szolnoki, marosvásárhelyi, szabadkai, nyiregyházi s az ég tudja hová való, akik aztán megszállották Iglót, Lőcsét, Késmárkot, Podolint s a többi szepesi városokat úgy, hogy például ez utóbbi

kis városban alig lehetett mást, mint magyar szót hallani.

Podolin! a szepesi németiség főfészké — elmagyarosodik. Az ottani gimnasiunmi tanulók felerésze magyar lévén, hogyan várható hogy az áldozatok árán messze vidékről elszakított magyar gyermek ott németül megtanulhasson?

Nincs kilátás reá.

A szepesi németiség magyarosodni fog s ha a méltán nehézményelt 25. §. intézkedése által ezt a különben igen szép és hazafias célú akarta elérni a törvényhozás, s is éri rövid évtized alatt, még pedig nem is állami áldozatok, hanem az egyes családok pénze árán, akik fizetnek, de fiaik eredményt nem fognak felmutatni.

Hát most tessék németül tanulni!

De hol és miképpen? Az iskola meg nem adja, a magánélet pedig már szintén felette kétesse teszi a német nyelv teljes elsajátítását és így a tisztán magyarajku fiuk bakáskodhatnak az eddig egy önkéntesi év helyett két évig önkénytelenül. Mi nem a törvény intézkedése ellen emeljük fel szavunkat, mert szerintünk is kívánatos, hogy a magyar ifjuság minél több nyelvet s ezek között különösen a németet tanulja meg, de a mostani viszonyok között ezt már elérni még a Szepeségben sem lehet.

A kényes 25. §-ban tehát el lett vetve egy mag, mely terem ugyan gyümölcsöt és a gyümölcs eléggé édes is, de nem az lett a termés, amire számítottak!

Szabályrendeleteink.

Annyi már a „szabályrendelet“-ünk mint a Mátra szele, szerit-számát sem tudjuk, csak hogy mindannyi egy és ugyanazon bajban szenved. A közönség legnagyobb részére sem hederit, aki akarja megtartja, aki pedig nem, annak sem görbül meg egy haja szála sem.

Ilyen egyik „szabályrendelet“ a múlt évben hozott és ugyanaz évi aug. 14-én tartott kügygyűlés alkalmával 7549/210. tan. kügygy. szám alatt meghirdetett és a há-

tulajdonosok között kiosztott „köztisztasági szabályrendelet“. Ennek 1-ső §-ban egyebek között az áll, hogy: „A ház belső és külső részeinek, valamint a háztelek egész utcái vonalán a gyalogjárdának minden időben tisztántartása a ház és telek tulajdonost terheli“, továbbá: „köteles nyáron a háztelek egész hosszában a gyalogjárdát naponként legalább egyszer, az esti órákban felsepertetni s azt vízzel meglocsoltatni“. sat.

A 13-ik §. pedig így szól: „A jelen szabályrendelet ellen vétők vagy cselekvők kihágást követnek el s 50 frtig terjedhető pénz büntetéssel, ennek behajtansága esetében 5 napig terjedhető elzárással büntetettek.“

Lássuk már most hogyan állunk ezzel a szabályrendelettel, hogyan kell arra rá sem hederíteni: arra nézve példával jár elől a hatóság maga, ki látta még, hogy a város-háza, gymnasium, a színház, volt tszéki épület, polgári leányiskola sat. előtt valaha a járda felsepertetett vagy meglocsoltatott volna? Pedig ebben az afrikai hőségben ugyancsak nem ártana egy kis locsolás. Már most. Ha a város maga semmit nem tesz, hogyan kötelezhető a magános háztulajdonos? A magán háztulajdonosok közül locsolatja a járdát magában a belvárosban is az, aki akarja, legnagyobb része azonban rá sem hederit a szabályrendeletre, de azért a 13-ik szakaszt ép úgy nem alkalmazzák reá, mint arra, aki teljesíti kötelességét. Mire valók tehát a szabályrendeletek, ha nincs aki végrehajtásukra felügyelne? Akár a sutba dobhatnók őket.

De még se!

Ne dobjuk el. Jó az a rendelet, hanem első sorban bírásgolja meg rendőrségünk a városi tanácsot vagy annak tejtét, miért nem tartja be a maga által alkotott törvényes intézkedést.

Kellett ez?

Mikor legelőször szóba jött a kir. itélő táblának decentralizációja, nem voltam képes elhinni, hogy az eredményesen keresztülvihető leend, mikor pedig már törvény lett a javaslatból, én mint ügyvéd helytelenítettem.

Miért? — kérdezik.

Azért, mert az ember ember marad, ha táblabíró is, és a vidéki városok a maguk körébe fullasztják a táblabírákat is, lesznek jó barátok, lesznek ellenségek s bármilyen becsületes is az ember, valljuk meg: a rokon és ellenszenv le nem küsdhető. A perbeu mindig kétféle álláspont foglalható, s indokolható mind a kettő. Ha az ítélet megvan, tessék tovább apellálni, — ez a válasz. A vidéki pajtáskodás mellett nem szerettem

1811. szeptember 18. 1811. szeptember 18. 1811. szeptember 18.

azt, hogy kineveztek kir. táblai bírónak olyan embert is, aki mint törvényszéki bíró egy blaukettát is törvényellenesen töltött ki. A személyzet tehát maga sem kifogástalan.

Egyik lap helyesen jegyezte meg: „A kir. tábla szétszétvása olyan, mint egy nagy szemétdombnak 11 részre való elköllönítése.“

A nyilvánosságra jött bajok elsőbbike minket érdekel, mert Szegeden, a mi k. táblánko: történt.

Az elnök lehordott három tábla-bíró Miként? elmondja maga az egyik le-szidott bíró a következőképp:

„Folyó évi augusztus hó 27-én délután 5 óra után megszólal a távbeszélő csengetyű-je csakhamar azzal állít be hivatalszobámba a hivatalszolga, hogy elnök ur ő méltósága nekem és még két más bírótársamnak azt üzeni, hogy menjünk azonnal hozzá. Mindhárm-an ő méltósága iránti tiszteletből azonnal indultunk az egy negyed órányira fekvő elnöki palotába, A mint az elnöki terembe beléptünk, bennünket le sem ültetve, hanem mintha szolgák volnánk, állva hagyva, elnök ur ő méltósága hozzám és egyik bírótársam-hoz fordulva, oly hangon és olyan modor-ban, milyen hangon és milyen modorban, művelt ember cselédjével sem szokott be-szélni, ingerülten reánk támadt és azt mon-dotta, hogy szóval utoljára figyelmeztet ben-nünket, hogy olyan rongy és semmi mun-kával többé ne álljunk elő, mert megindítja ellenünk a fegyelmi eljárást. És a midőn én bátor voltam megjegyezni, hogy az én mun-kám nem rongy és nem semmi, ő méltósága kijelentette, hogy nem engedi meg, hogy vele vitatkozzam. Erre nem volt más tenni, mint magunkat némán meghajtva, sarkon fordulni s ő méltóságát magasfoku ingerült-ségének zsákmányul engedni. Az elnöki szolga, a kit csak az ajtó választott el tőlünk, mindent halhatott.

Annyi bizonyos, hogy az ilyen eljárás cseppet sem alkalmas a bíró önértetének és munkakedvének emelésére, hanem nagyon is alkalmas tekintélyünk aláadására, bírói füg-getlenségünk megrendítésére. Hiszen ha ő méltóságának idegessége még fokozódni fog, jöhet idő, a mikor botot ragad és elpáhol ben-nünke, ha neki nem tetszően dolgozunk vagy cselekszünk.

Nem mondhatja rólam senki, hogy én, a ki a légynek sem vétek, soha senkit meg nem bántok s szelid természetemél fogva mindenki irányában udvarias és előzékeny vagyok, főlegbvalóim irányában nem viseltet-ném tisztelettel. Ép azért megvárhatom én is főlegbvalóimtól, de megköveteli azt az az előkelő állás is, melyet elfoglalni szerencsém van s a melynek díszét és tekintélyét föntar-tani kötelességem, hogy velem tisztességes hangon beszéljen és művelt emberhez illő módon bánjon. Joga van fegyelmi eljárás alá vonni; mindkét esetben szabadon kifej-tetem védelmemet s jogorvoslattal élhetek. De ahhoz elnökömnek nincs joga, hogy enge-met magához rendeljen, velem indulatosan beszéljen, megsértse bírói önértetemet s meg-tiltsa még azt is, hogy magamat nyomban igazolhassam.

Huszonnégy óra eltelt a nélkül, hogy elnököm sértő szavait visszavonta, jogtalan eljárását kimentette volna.

Kénytelen vagyok ennél fogva sérelme-met nyilvánosságra hozni és a művelt közön-ség megítélésére bízni.

Az első gondolat, a mi előtérbe nyo-mul, az, hogy én bizonyosan igen keveset s azt is nagyon rosszul dolgozom.

A kimutatások megmutatják, hogy mai napig én nem dolgoztam oly igen keveset, hogy azt semminek lehessen nyilvánítani.

A kevés és sok különben nagyon rela-tív fogalom.

A mi az én gyöngé erőmnek és cse-kély tehetségemnek sok, az ő méltósága testi és szellemi óriási erejének igen kevés.

Ennél fogva ő méltósága azt szeretné, ha minden bírása úgy tudna és annyit bírna dolgozni, mint ő. De hát csak egy Sélley van a világon. Arra a csodaszerű munkás-ságra, mikor ő bíró korában 1200 ügyet in-tézett egy év alatt, más közönséges balandó nem képes; mert ha utánozni megkísérli, be-lebolondul vagy belehal.

Azt csak én tudom meghatározni, hogy egészségem kockáztatása és agyam megerőltetése nélkül mennyit bírok el?

Már pedig az én lelkiismeretem nyu-godt a felől, hogy eme korlátok között ele-get dolgozom.

Ugyanis naponként 6 órát, de sokszor 8-10 órát töltök el munkában. Igaz, hogy a 6-ik órára túl levő órákat olykor jogi könyvek és jogi lapok olvasásával, tanulá-sal, jogirodalmi munkálkodással és „Telek-könyv, birtokrendezés, telekkönyvi átalakítás, betétszerkesztés“ című nagy munkám má-sodik kötetének megírásával töltöm el. Más országban egy esomó könyv megírásáért én talán már fényes jutalmat kaptam, vagy legalább is miniszteri elismerésben része-sültem volna. Nálunk azonban a jogirodalmi működés is csak szalka, mely szemet szur; mert azt tartják, hogy az alatt az idő alatt is a hátralékokat néhány számmal apasztani lehetett volna. Még megérem, hogy e miatt fegyelmi eljárás alá vonnak. De bármi történések: a hivatalos munkaságnak 6 óránál többet megerőltetés nélkül ezentul sem szentelhetek.

Dolgoztam én már életemben rendki-vül sokat. Budapesten nem volt elég a nap-pal, éjjel is dolgoztam. De meg is erőltettem magamat; agynyomást kaptam. Orvosom eltöltött egy darabig minden szelemi munká-tól s lelkemre kötötte, hogy ha életem ked-ves, többé meg ne erőltessem magamat.

Azóta nem dolgozom annyit mint az-előtt, hanem csupán csak annyit, mennyit megerőltetés nélkül elbírok.

Tudja ő méltósága is: mert elmondot-tam neki, mikor első ízben jóakarattal és szépszóval figyelmeztetett arra, hogy többet dolgozzam s már akkor is tiszteletteljesen megjegyeztem, hogy megerőltetés nélkül többre nem vagyok képes.

Mindenkitől egyforma munkásságot kö-vetelni lehetetlenség. Az egyik bíró, kinek erősebb testi szervezete, nagyobb szellemi ereje, könnyebb és gyorsabb felfogása van, avagy ki szakmájátán már nagy jártasságot szerzett: sokkal többet képes termelni, mint az a másik bíró, kinek gyengébb a testi szer-vezete és szellemi ereje, nehezekebb és la-subb a felfogása, avagy a ki eddig másféle szakmában képezte ki magát. Lehet-e ezt a bírót igazságosan elítélni azért, mert nem bír annyit termelni, mint az a másik? Avagy büntethető vagyok-e én azért, hogy 22 évi terhes szolgálat után most már nem bírok annyit dolgozni, mint legénykoromban? Hát a bírót, ha megöregszik s munkaereje egy kissé csökken, mindjárt el kell lökni, mint a kifacsart citromot? Hosszas szolgál-atnak és sok évi jogirodalmi működésnek ez a jutalma? Jaj annak az országnak, a hol így bánnak a bírakkal, mert abban az or-

szágban önértetés, független bírák helyett csak szolgalelkek fognak bírói széket ülni, kikkel a hatalom azt tehet, a mi neki tetszik. De hála istennek, mi még nem jutot-tunk ennyire. A kir. kuria engemet azért, hogy nem bírok annyit dolgozni, mint más, bizonyára nem fog elítélni.

De bármi történések velem: többet én ezután sem dolgozhatom.

Családomnak, 7 gyermekemnek — egye-düli kapitálisuk az én egészségem — szük-sége van az én életemre, azt a kapitális-t tehát nem kockáztathatom.

Végtelenül sajnálom, hogy ez által elnökömnek haragját magamra vonom, de Isten látja lelkemet, hogy nem tehetek más-ként.

Kötelességem megemlíteni, hogy akkor, midőn az első ízbeni figyelmeztetés ért, 3 ügyet jelentettem be, melyek közül kettő nehéz per volt. Ülés után tanácselnököm megdicsért, hogy igen szépen dolgoztam ki az ítéletet.

Most 6 ügyet jelentettem be, köztük egy nagy sorrendet és két kiutalási ügyet. Maga az egy sorrend, melynél 9 terjedel-mes tkvi hiteles másolatot kellett behatón áttanulmányoznom s a 4 kiló 50 gramm súlyu iratokat alaposan átvizsgálom a vég-ből, hogy meg lehessen állapítani, ha vajjon a sorrendi tárgyalásra megett-e és szabály-szerűen lelt-e idézve minden érdekelt? két egész napot vett igénybe.

Csak az tudja, a ki telekkönyvi szak-ember, hogy olykor egy vékony telekkönyvi ügy is sok időt vesz igénybe.

Nem tehetek róla, de én nem tudok sebesen, nem tudok felületesen dolgozni. Más talán nem töpreng annyit. De én nem nyug-szom addig, míg töviről-hegyire mindent át nem nézek, mindent el nem olvasok s agyam-ban minden oldalról mindent meg nem for-gatok. Végrehajtási ügyekben csak ritka esetben, telekkönyvi ügyekben pedig két egybehangzó végzés ellen egyáltalán nincs a másodbírósi határozat ellen a harmadbíró-sághoz felebbvitel; ily ügyekben tehát a bíró vállaira igen nagy felelősség sulyosodik, azért azokban sem szabad másként, mint szigoru pedanteriával és alaposággal dolgozni. Nem követhetem tehát ő méltóságának azt egy ízben — talán nem egészen komolyan mon-dott — tanácsát, hogy „ne dolgozzam“ oly alaposan.“

Teljesen felfogom én ő méltóságának nehéz helyzetét s nem csodálkozom azon sem, hogy a hátralékoknak ijesztő mérvben való szaporodása miatt a rendelvények és feloldások boszantják. De mikor alapos mun-kát végezni azok nélkül nem lehet. Egy bíró sem old fel szívesen s nem örömet javasol rendelvényt, mikor már az ügyet áttaulta, hiszen mikorára már az ügy újra kezébe kerül, addig azt eltelejti s újra kell tanulnia, míg ha érdemben intézheti el, megmenekült volna tőle. Aztán a feloldás vagy rendelvény el nem fogadása esetére a bírónak mindig meg kell előre alkotni véleményét az érdemre nézve is, a feloldás és rendelvény tehát semmivel sem okoz a bírónak kevesebb dolgot, mint az érdembeni határozat. Azon sem ütközöm meg, hogy ő méltóságát a hátralékok gyors apasztására irányuló ügybuzgalmá annyira elragadta, hogy az ügyeknek gyorsabb-tem-póban való előadhatása végett egyik ülésben azt indítványozta, hogy polgári perekben is csupán csak az elsőbírósi ítélet olvastás-sék fel s az előadóhoz netalán intézendő kér-dések után olvastassék fel az előadó terve-

zete. Az ilyen indítványt, mint a bíró felelősséggel össze nem egyeztetetett s mint olyat, mely ha elfogadtatnék, az alapos igazságszolgáltatásnak sirját ásná meg, kötelességünk tiszteletteljesen mellőzni.

Még csak az a kérdés marad hátra: való-e az, hogy az én munkám rongy és semmit érő?

Ezt még soha senki sem mondotta eddig rólam.

Ha rongy és semmit érők volnának az én dolgozataim, nem menne legtöbb véleményem egyhangulag keresztül; nem kerülnének dolgozataim tanácselnököm revíziója alá oly tisztán keresztül, hogy csak igen kevésben van valami igazítás. Ha rongy és semmit érő munkát végeznék: bírótársaim nem tisztelnének meg azzal, hogy telekkönyvi és végrehajtási ügyekben hol egyik, hol másik szerencsétlen hivatalszobámban s véleményem felől kérdezősködnék; más ügyekben pedig én fordulok egész bizalommal hozzájuk.

Az megtörténhetik velem, hogy valamit tévesen fogok fel, a kir. kuria ennél fogva határozatomat megváltoztatja. De azt nem mondhatja jogosan rólam senki, hogy rongy és semmit érő munkát végezek. Mert én szeretettel csüggek szakmámon; ennél fogva teljes erővel igyekszem jól, alaposan és szépen dolgozni. Az alaposág rovására azonban sietni, kapkodni és felületeskedni sohasem fogok, ha még oly ijesztő mérvben gyűl is a restauca.

Káplány Géza
szegedi kir. ítélőtáblai bíró.

Törvénykezés.

Képviselő és alügyész. Részletesen ismertettük annak idején az Olay Lajos orsz. képviselő és Kéri Miklós dr. volt szabadkai kir. alügyész közt keletkezett fenytő per előzményeit. Most tett indítványt ez ügyben Ujházy Sándor dr. kir. alügyész, Olay Lajos ellen párviadal vétség és nyilvános becsületsértés vétsége miatt. Kéri dr. ellen pedig párviadal és magán becsületsértés vétsége miatt emel vádat; míg a hivatali hatalommal való visszaélés miatt tett följelentés tárgyában a további eljárás megszüntetését kéri. Ugyancsak megszüntetni kéri a bünvádi eljárást a párviadalnál szerepelt segédek: Herczeg Lajos dr. és Farkas Zsigmond, szabadkai ügyvédek irányában is.

Közgazdaság, ipar, kereskedelem.

Ménlovak vásárlása. Szabadkán az állami lótenyésztés intézet részére felajánlott ménlovak megvásárlása, esetleg megvásárlása e hó 27-én megy véghez. Figyelmébe ajánlatik a mén tulajdonosoknak, hogy szabadságukban áll ménlovaikat a szemle napján, bejelentés nélkül is elővezetni.

Forgalom-kimutatás 1891. évi aug. hóról, a „Szabadkai kereskedelmi és iparbank“-tól Szabadkán. Pénzkészlet: a múlt hóról 23 607.93. Bevételek e hóban 292,638.49. Összesen 316,246.42. Kiadások e hóban 299,195.54. Maradvány 17,050.88. Betétek könyvecskére: allag a múlt hóról 773,486.26. Betételek e hóban 46,659.81. Összesen 820,146.07. Kivételek e hóban 33,539.11. Maradvány 786,606.96. Előlegezés: allag a múlt hóról 53,013.50. Előlegezetett e hóban 2,638.—. Összesen 55,651.50. Visszafizetett e hóban 1,436.—. Maradvány 54,215.50. Leszámitolás: a) Bankszerű vál-

tók. Allag a múlt hóról 557,073.37. Leszámitoltatott és visszleszámitoltatott e hóban 195,996.64. Összesen 763,070.11. Visszafizetett e hóban 192,969.81. Maradvány 560,100.30 b) Hiteltulajdonosi váltók. Allag a múlt hóról 41,853.—. Leszámitoltatott e hóban 13,505.—. Összesen 55,358.—. Visszafizetett e hóban 8,745.—. Maradvány 46,613.—. c) Kezességi és betáblázott kötvények. Allag a múlt hóról 215,703.02. Kiadatott e hóban 6 773.—. Összesen 222,476.02. Visszafizetett e hóban 2,413.—. Maradvány 220,063.02. Összes forgalom 630,661.88. Mucsy György titkár. Auermann Miklós h. pénztárnok. Horvátovits Ernő főkönyvvezető.

CSARNOK.

A szabadságharoz amazona.

(Folytatás.)

II.

Zábraczki Gulyás Gyula pétervári tüzérhadnagyról van a szó, ki az alsó bácskai hadjáratokban az öreg Reisz tüzérkapitány mellett harczolt, azután Bém apó mellé került, onnan Dembinszkyhez tettek s a kápolnai csata után sebesülten jutott az aradi vartüzérséghez s itt érték a világsi gyásznapok.

Valódi neve Gulyás Julia volt, míg a Zábraczki előnév férje neve vala, aki szintén mint kapitány harczolta végig az önédelmi harczot s a piski hídnál esett el. A Gyula nevet pétervári beöltözésekor vette föl es ez volt inkognitója mindvégig.

A tisztas, ősz matróna még ma is oly eleven magatartású és rugékonny menésű, mintha csak a szabadságharoz nagy napjaiban élne, melynek viharait: férfierőt meghaladó kitartással küzdötte át, gyöngé nő léte.

Bácskában állt be s rejtélyes előzménye a következő volt:

Midőn Pesten az első zászlóalj felállították, nyomban utnak is indították Szolnokig vonaton, ott aztán egyesültek a kassai, szabocsi és jászkuun önkéntes légióval s egyenesen a Bácskába vezényelték őket a föllázadt ráczok és betörni készülő horvátok ellen. Az első zászlóalj Pesten jogászokból, orvosokból, intelligens diák és pályán lévő egyénekből alakult meg. Ezek között volt amazonunk férje Zábraczki János is, mindjárt mint hadnagy. Hogy micsoda becsületes okok miatt tette, azt nem tudom, de tény, hogy bucsuzás nélkül hagyta otthon kis feleségét Jekelfalussyék budai lakában. A nyugtalan szalmaövegyet hasztalan csillapíták, sőt összebeszél a kulcsárnóval es egy alkalmas éjen annak kíséretében térje után szökött.

Először csak azon szándékkal indult, hogy férjét bárhol is fölkeresi es a bucsutlan távozásért kérdőre vonja s ha hűtlenség a háttere, akkor... nyomban leszámol vele.

Bajáig hajón vonultak le, de itt az a mozgósítási malőr érte, hogy egy tiszt a kíséretében levő szép kulcsárnót megszöktette. O pedig megismerkedve a közösöktől átjövő Reisz kapitány nevével, azok társaságában Pétervárra hajózott.

Csekonics magyar kormánybiztos már átadta a pétervári jól felszerelt erődöt Hrabovszky parancsnoknak, aki Pestről a második önkéntes zászlóaljat is megkapta már es lázasan szervezte a várat védelmi határpontul.

Reisz kapitány a hajón utközben bujtattá mindurbá Gulyás Juliát es adta neki a Gyula nevet s úgy jelentkezett vele együtt

a parancsnok előtt, aki nyomban a tüzérségbe osztotta be mind a kettőt méltó helyére.

Az első zászlóalj Vukovics Sebő temesi biztos kérelmére Pétervárról hajóra szállt es Fejértplom alá indult. Éppen a zászlóalj diszkivonulásakor vonultak be az új tüzérek. A kivonulók között ott volt Zábraczki, a bevonulók között Gulyás Gyula. Férj es feleség egymás mellett vonultak el, egy pillanatra fölismerték egymást, százféle gondolat támadt agyukban egy pillanatra, de egy hang se jöhetett ajkukra, arra az az egy pillanat rövid idő volt.

Különös találkozás...

(Vége köv)

A közönség köréből.*)

A zóna hátránya.

A „zóna“ díjszabályzatnak életbelépése óta bizonyára mindenki, akit foglalkozása vagy üzlete utazásokra kényszerít es — kinél nem volna ez manapság az eset? — többé kevésbbé ama tapasztalathoz jutott, hogy az egyén bármily kényelmesre is, (de kiválcán a vasuti utazásnál) minden igényt vesztett, ha a hely t. i. az ülőhely viszonyok az elfoglalt kocsikban ezt nem engedik. A vonatkísérő a kocsikban összeszorít egy mennyiségű egyént s akinek idejekorán nem sikerül magának helyet biztosítani, annak kegyelmesen megengedtetik az utazást a kocsiparkányán állva megtenni.

Azon jog amely az ülőhelyre jár, pedig jár, mert érte fizetve van — éppen mincseu respektálva, egyszerűen tárgykeleti bánásmódban részesül az utas, akár mint a máha lesz továbbitva! Méltányos követelés volna tehát, hogy a vasuti igazgatóság vagyis a forgalmi főnökség a személyszállító vonatokhoz kellő mennyiségű kocsikat rendeljen, ugy hogy minden utas egy ülőhelyre elfoglalhasson.

Elegendő lesz talán ezen felszólalás arra nézve, hogy az illető forgalmi főnökség az említett visszasságot egy csekély enyhítéssel orvosolja, mert valóban ez az állapot már is az elviselhetetlenségig fokozódott.

A közelmúltban történt az is — es ez az eset kuriózumként megérdemli a megemlítést, hogy a Szabadkáról Szegedre induló d. u. 1/3 órai személy vonatnál az utasok, akik Horgos es Szegedre szóló menetjeggyel bírtak, Pálicson átszállanió k kellett, mert az a kocsi, amelyben helyet foglaltak Pálicson volt hagyandó es miután a kocsi az utasok által elhagyatott, kiderült, hogy ezek helyszüké miatt más kocsikba nem helyezhetők el. Igen természetes, hogy kényeszerüségből kegyelmesen megengedték a már előzőleg kiírt kocsikban birt helyeket ismét elfoglalni.

Tisztelettel

egy helybéli kereskedő.

H I R E K.

Szabadka szab. kir. város-törvényhatósága 1891. évi szeptember hó 10-én délelőtt 10 órakor a „Pest város“-hoz címzett szálloda nagytermében tartja meg rendezési közgyűlését.

Szeibenburger Károly színügyi előzők, es Vojnits, Félix főjegyző ma a reggeli vonattal a „Bács-Bodrogh megyei szinikert-

*) E rovat alattuk díjmentesen közölt. Szerk.

let" megalkotása céljából Bajára utastak s innen Zombort, Ujvidéket, Zentát stb. fogják meglátogatni. A magyar nemzeti színeset érdekében fárado két urnak sok szerencsét kívánunk!

Egy határozat, melyet végre nem hajtanak. A f. évi augusztus hó 17-én tartott tanácsülésen Vujics Tivadar városi bizottsági tag indítványt tett a „Mária Theresia“ park és környékének locsoltatási tárgyában. Ezen indítvány folytán a törvényszéki épület és a park mellett levő a vasuti indóházhoz vezető Mac-Adám utnak naponta egyszer délutánonként leendő locsoltatása elrendeltetvén; ennek eszközésével Scozza Zoltán tűzoltó parancsnok megbízott. Kérjük már most, hogy minek hozták ezt az intézkedést, ha meg nem tartják, vagy mért nem tartják meg, ha van kötelező határozat.

Éljen!... Abcug! Ha idegen vásárnap éjjel tíz óra tájban érkezett városunkba, azt hihette, hogy képviselőjelöltek programbeszédet tartanak a vasuti indóház melletti hypodromban és hogy arra zug fel olyan gyakorta az „éljen!“ és az „abcug!“ Pedig hát csak olyan rögtönzött vásári mulatság volt az! Olosó látni való a népnek. A hypodromi műsornak legnagyobb érdekfűzővel várt pontja estéről-estére: — a díjbirkózás! Marosits atléta sorra földhöz vágta az eddigi jelentkezőket. Tegnapelőtt aztán kemény dió került a fogai közé. És a fogak, majd hogy ki nem törtek. Marositzot legyőzték! Mikor a zenebohóc mosolyogva hirdetni kezdte a „birkózási szabályok“-at, egyszerre felhangzott tizhelyről: „Agrima a birkóznai akar! Lássuk Agrimát!“ És elő áll egy kis emberke mosolyogva és hadonázva, miközben folyton magyarázza, hogy ő birkóznai akar. Marositz azzal felelt, hogy ő nem birkózik — gyerekekkel. Lőn pedig erre óriási láрма: tüszögés, dobogás fűty, „éljen“ és „abcug“ kiáltások. A színpadra pedig föllép Vermes Lajos a bajnok és Marositzot legyőzöttnek jelenti ki, mert nem mer birokra menni olyan emberrel, aki — nincs megfizetve! Erre újra láрма ugy, mint fentebb! Agrima Julián késznek nyilatkozott Marositzal súly-emelési versenyre menni. Marositz erre is csak azzal felelt, hogy nem szól semmit. A publikum körében pedig egy moraj futott végig, különösen a felsőbb régiókban: „ha nem lesz birkózás — adják vissza a pénzünket!“ Ez kicsalogatta Marositzot is és megbirkózott Agrima Julián tornatanítójelölttel. Az első összecsapásánál Marositz Agrimát két méternyire visszadobta; míg a második összecsapásánál Agrima Marositzot a földre vetette, habár nem szabályosan, miközben ő is térdre bukott. Agrimát aztán nagyban ünnepezték!

Figyelemre méltó. Az 1892. évi költségelirányzatnak tárgyalása és megállapítása f. évi szeptember hó 29-én tartandó közgyűlés napi rendjére tűzvetvén ki, felhívotnak mindazok, kik a számvévi hivatalban közszemlére kitett költségelirányzatra észrevételeket tenni óhajtanak, miszerint ebbeli észrevételeiket a közgyűlés előtt 5 nappal a tanácshoz beterjeszteni el ne mulasszák.

Időjárásunk. Tikkasztó meleg napok járnak, melyeket csak ritkán (leginkább éjjelenként) hűsít le jótékony sápor. A nyár közepén sem igen volt ilyen hőség, ugyasólván most éljük a kánikulát.

Horák Adám osantavéri lakós lovát akarta eladni Horváth Jánosnak, midőn a rendőrség által a ló bitangásba vétetett.

A szegedi óvónők képzőimmár fűstbe ment terv. A miniszterium legutóbbi leiratában megtagadta azt Szegedtől. Első eset, hogy „oda fűst“ tekintettel vannak Szabadkára is.

Hírlapi tulzás. Egyik laptársunk felemlítette, hogy a kir. ügyész visszatért tátrafűredi nyaralásáról, bundát és prémsapkát hozva magával és igen csodálkozott, látván, hogy azokra még szükség nincs nálunk. Nos a Tátra vidéken sem, mert arrafelé is olyan meleg napok járnak, hogy könnyű nyári öltözetben a lomniczi csúcsra sem fázunk meg.

Hálátlan utas. Török Andor tanító Tompán, midőn kocsihoz hazafelé ment, megszánva a felkérkedő Horák János tompai lakost fölvetve a kocsira. Hazaérve tapasztalja, hogy a kocsai végébe kötött kufferből felségének felselyem ruhája hiányzik, a kocsiról pedig maga — Horák János.

Eltolonozott cigányok. Dumovics János, Jankó és Miklós kóbor cigányokat tegnap tolonozták el Szegeden át Szegreghre. Miklóstól egy 10 éves ló vétetett bitangásba járlat hiányában.

Elveszett ökrök. 4 db ökrök és két tehén találtatott gazdátlanul a vásárban, melyek közül 2 ökrök és a két tehén igazolt tulajdonosaiknak kiadatott, a másik kettő igazolás után átvehető.

Szeretik a jószágai. Balázsevits Mariukics István tavankuti lakós a vásáron két ökröt eladott, ugyanaznap este az ökrök visszatértek hozzá, nyilván nagyon szeretik.

Műutaink nagyban foglalkoztatják helyi sajtónkat és a tanácsnak bizonyára nehéz feladata lesz, a sok jó ajánlat közül a legjobbat kiválasztani. Nem tekinthetünk itt semmiféle kicsinyes anyagi különbözeteket, mikor a városnak érdeke forog-szóban. Mi már az első alkalommal is a Münster és Blau céget ajánlottuk, mint megbízhatót és versenyképest. Az ő ajánlatuk ajánlásakor figyelemztettünk arra, hogy az olyan ut, mely kavicsosva nincs, nem használható; nem is célszerű, mert a kocsik nem az uton, hanem mellette haladnának el. Ahol nevezett czég — az ország nagyobb városaiban — eddig műutakat épített, azok jóknak bizonyultak s az általuk készített utak egyik fölönye, hogy meglocsolva olyanok, mint a legjobb beton.

Elfogott tolvaj. Lakatos Sándor zombori illetőségű cigány, ki lopás miatt elítélve, a zombori tszék által 1886. évtől köröztetett, elfogott s a kir. ügyészséghez átadatott.

REGÉNYVILÁG.

Bácska kényura. (20.)

— Történelmi regény. —
Irta: Szendrey Imre.
(Folytatás.)

A konferálásnak azonban nem sok eredménye lőn, miután Iván csárának a Ferdinánd részére való csábitgatásról volt szó, aminek Török uram kérelmelhetlen ellenszöje volt s Ivánnak még sirjában se tudna megbocsátani.

— Azt a sehonnait — ugymond többek között — jobban utálom, mint a bűnmet és ha csak a nevét hallom is, úgy esik a nékem, mintha tüzes taplót dugnának a fülembe. — Kardomra mondom ritter, hogy ezt a vad rácsot még én küldöm a más-világra!

— Már ha akármilyen kalandor is — esititja higgadtan Hoberdanets — azt mégis be kell ismernünk, hogy ma már olyan ha-

talmas ura a Bácskának, hogy minden körülmények között számolnunk kell erejével. Használni ugyan keveset használhat, de ártani nagyon sokat árthat. Én tehát úgy vélem, hogyha a Nagyságod levonuló seregével én magam is lerándulok, a Felség nevében békés megállapodásra juthatok vele s formálisan ott is maradok nála a koczka fordultáig. Kapitányságot vállalom szinteg, valójában pedig seregének megnyerésén fáradozom, királyunk részére.

— Nem hiszem ritter, hogy lesz belőle valami, különben próbálja meg. Én ugyan találkozni se akarok vele, majd csak egyszer, — de akkor nyomban fel is adom neki az utolsó kenetet.

Másnap reggel meg is indultak a sereggel, mely a Zápolya segélyére érkezendő török sereg feltartóztatására ment le a Bánátba.

X.

A szabadkai kísértetek.

Éj van, a szabadkai vár siri csendjét misem zavarja.

A kasztellungban csekély helyőrség vasaszt . . . aludva mélyen. Hiába, nincs itthon a vár rettegett kényura, oda át tivornyázik: a szegedi szép boszorka karjai között. Maga a sereg is tul a Tiszán táboroz, a mai Uj-Szeged tájékán ott várja Zápolya seregének csatlakozását és a Szemendriából megindult török segélyhadat.

Bakics Pál, a szabadkai vár othon hagyott kapitánya jó példával jár előt . . . az alvásban. A csekély helyőrségen fog is a példa és miud úgy alszik, mint a bunda. Még a bástyaőr is a kősilbakba vette be magát, hisz a korom sötétségbe úgy is hába mereszi a szemét, gondolja magában, majd kiált aki be akar jönni.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

13492/891. tkvi sz.

1-1

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a királyi kincstár végrehajtónak Stern Lipót és neje Stern Juliaona végrehajtást szenvedők elleni 25 frt 30 kr. perköltség és járuléka iránti végrehajtási ügyében a szabadkai kir. törvszék, (a topolyai kir. járásbírószék) területén lévő, a kishegyesi 89. sz. tjkvben fekvő A. I. 94. hrsz. alatt foglalt ház, udvar és kertre az árverést 387 frtbau ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1891. évi október hó 5-ik napján délelőtti 10 órakor Kishegyesen a községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladotni fog.

Árverezni szándékosok tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 38 frt 70 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz 42-dik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirbau a kiküldött keséhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szabadkán, 1891. július hó 23-ik napján, a kir. törvszék, mint tkvi hatóság.

Dr. Magay
kir. tszékí bíró.